

Nemocenské dávky

Martin Škurek

Tento manuál vznikl proto,
aby vám – umělcům a tvůrkyním
všech oborů – pomohl snadno
porozumět tomu, jak fungují
nemocenské dávky a jak o ně
v praxi žádat.

Najdete zde srozumitelně
vysvětlené základní pojmy,
praktické postupy i tipy, na co si
dát pozor. Cílem je, abyste se mohli
soustředit na tvorbu a měli jistotu,
že v době nemoci víte, jaké máte
možnosti a nároky.

Co je potřeba vědět?

→ 04

Výpočet dávek

→ 06

Příklad výpočtu

→ 07

Co je potřeba vědět?

I → Ve kterých zákonech hledat?

- v zákoně č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění
- v zákoně č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení

II → Dávky nemocenského pojištění

Z nemocenského pojištění jsou OSVČ poskytovány:

- nemocenské
- peněžité pomoci v mateřství
- otcovská
- dlouhodobé ošetřovné
- ošetřovné

III → Nárok na dávky

Nárok na dávku vzniká, jestliže podmínky pro vznik nároku na dávku byly splněny v době pojištění nebo v ochranné lhůtě. Ochranná lhůta se vztahuje pouze na dávky nemocenského a peněžité pomoci v mateřství.

Ochranná lhůta činí 7 kalendářních dnů ode dne zániku pojištění pro nemocenské;

pro peněžitou pomoci v mateřství činí ochranná lhůta u žen, jejichž pojištění zaniklo v době těhotenství, 180 kalendářních dnů ode dne zániku pojištění; u mužů, jejichž pojištění zaniklo, však jen 7 kalendářních dnů.

Pokud však pojištění trvalo kratší dobu, činí ochranná lhůta jen tolik kalendářních dnů, kolik dnů trvalo pojištění.

Ochranná lhůta neplatí z pojištěné činnosti OSVČ, která je poživatelem starobního nebo invalidního důchodu pro invaliditu třetího stupně.

IV → Výše dávek

Výše nemocenského za kalendářní den činí:

- a) **60 %** denního vyměřovacího základu od 15. do 30. kalendářního dne trvání dočasné pracovní neschopnosti nebo karantény,
- b) **66 %** denního vyměřovacího základu od 31. do 60. kalendářního dne trvání dočasné pracovní neschopnosti nebo karantény,
- c) **72 %** denního vyměřovacího základu od 61. kalendářního dne trvání dočasné pracovní neschopnosti nebo karantény.

Jestliže si OSVČ přivodila dočasnou pracovní neschopnost zaviněnou účastí ve rvačce, jako bezprostřední následek své opilosti nebo zneužití prostředků psychotropních látek nebo při spáchání úmyslného trestného činu nebo úmyslně zaviněného přestupku, výše nemocenského za kalendářní den se sníží na 50 % denní dávky.

Výše PPM a otcovské za kalendářní den činí 70 % denního vyměřovacího základu.

Výše dlouhodobého ošetřovného a ošetřovného za kalendářní den činí 60 % denního vyměřovacího základu.

Výpočet dávek

I → Výpočet dávek

Nemocenské, peněžitá pomoc v mateřství, dlouhodobé ošetřovné, ošetřovné či otcovská se stanoví z denního vyměřovacího základu, který se zjistí tak, že se vyměřovací základ zjištěný z rozhodného období dělí počtem kalendářních dnů připadajících na rozhodné období.

$$\text{denní vyměřovací základ} = \frac{\text{vyměřovací základ z rozhodného období}}{\text{počet kalendářních dnů rozhodného období}}$$

Za vyloučené období se považují kalendářní měsíce, za které OSVČ neplatí pojistné na NP nebo v nichž OSVČ nebyla účastna NP. Vyměřovacím základem je úhrn měsíčních základů.

Rozhodným obdobím je zpravidla 12 kalendářních měsíců před kalendářním měsícem, ve kterém vznikla sociální událost.

Vyměřovacím základem pro pojistné na NP v roce 2025 je minimálně 9 000 Kč a měsíční pojistné ve výši 2,7 % činí nejméně 243 Kč.

Příklad výpočtu

Příklad → Začátek nemoci od **6. 5. 2025**, účast na NP od **2. 1. 2025**, měsíční pojistné na NP ve výši **280 Kč**.

Rozhodné období pro výpočet dávky je **květen 2024 až duben 2025** = tj. **365 dnů**.

Vyloučené doby jsou **květen 2024 až prosinec 2024** (doba, kdy OSVČ nebyla nemocensky pojištěna), tj. **245 dnů**.

Pojistné na NP za 1/2025 až 4/2025 á 280 Kč
→ měsíční VZ je 10 371 Kč, dle limitu z přehledu o příjmech a výdajích OSVČ za rok 2023;
 $10\,371 \times 4 = \text{VZ } \underline{\underline{41\,484\,Kč}}$ za období účasti na NP v roce 2025.

Denní vyměřovací základ (dále jen „DVZ“) pro dávku činí **345,7 Kč** ($41\,484 : 120$).

Tento základ se redukuje dle uvedených hranic:

- do 1 552 Kč se započítává ve výši 90 %, tj. 311,13 Kč;
- nad 1 552 Kč do 2 328 Kč redukce na 60 %, tj. 0 Kč;
- nad 2 328 Kč do 4 656 Kč redukce na 30 %, tj. 0 Kč;
- nad 4 656 Kč se nezohledňuje.

Redukovaný denní vyměřovací základ tedy činí po zaokrouhlení **312 Kč**.

- Za prvních 14 dnů dočasné pracovní neschopnosti OSVČ nemocenské **nenáleží**,
- od 15. do 30. dne bude OSVČ pobírat denní dávku nemocenského ve výši 60 % z redukovaného DVZ, tj. **188 Kč**;
- od 31. do 60. dne trvání nemoci ve výši **206 Kč** (tzn. 66 % z redukovaného DVZ)
- a od 61. dne ve výši **225 Kč** (tzn. 72 % z redukovaného DVZ).

Poznámka

Zdrojem pro tento manuál jsou příslušné právní předpisy a informace uvedené na webu **České správy sociálního zabezpečení** (<https://www.cssz.cz/>) v sekci *Životní situace*.

Tento manuál vznikl za podpory projektu Komplexní výzkum a podpora rozvoje kulturních a kreativních průmyslů v Olomoucké aglomeraci, reg. č.: CZ.02.01.01/00/23_021/0008382 spolufinancovaného Evropskou unií.

Grafická úprava — Jiří Vaněk / Carton Clan.

Tento návod je zveřejněn pod veřejnou licencí CC-BY.